

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အာဏာသိမ်းပြီးနောက်
LGBTI အသိုင်းအဝိုင်းအပေါ်
အနိုင်ကျင့်အကြမ်းဖက်မှုများ
ကျယ်ပြန့်လာခြင်း

မူဝါဒအနှစ်ချုပ်

အောက်တိုဘာ ၂၀၂၂

မူဝါဒအနှစ်ချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အာဏာသိမ်းပြီးနောက် LGBTI အသိုင်းအဝိုင်းအပေါ် အနိုင်ကျင့်အကြမ်းဖက်မှုများ ကျယ်ပြန့်လာခြင်း

“ ကျွန်ုပ်တို့ကို သတ်ချင်သတ်ပစ်လိုက်ကြပါစေ။ ကျွန်ုပ်တို့မပါးစပ်ကတော့ ဘာမှမထွက်စေရဘူး။ အတော့်ကို နာပါတယ်။ နာကျင်လွန်းလို့ တခါတည်းအသက်ထွက်သွားပါစေလို့ အကြိမ်ကြိမ် ဆုတောင်းမိခဲ့တယ်။ ဒီလိုမျိုး နှိပ်စက်ခံရတာက ဆန္ဒပြလို့တစ်ခုတည်း မဟုတ်ဘူး။ LGBT ဖြစ်နေတာကြောင့်လည်းပါတယ်။ အဲဒါကြောင့်ကို တမင်ခွဲခြားပြီး ပိုနှိပ်စက်တာ။ ”
လိင်ပြောင်းခံယူထားသူအမျိုးသမီး၊ ရန်ကုန်

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) ၏ အမျိုးသမီး၊ လူငယ်နှင့် ကလေးသူငယ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာန (MOWYCA) သည် ဒီမိုကရေစီအရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် LGBTQI+ (လိင်တူနှစ်သက်သူများ၊ လိင်တူလိင်ကွဲ နှစ်မျိုးစလုံး နှစ်သက်သူများ၊ လိင်ပြောင်းခံယူသူများ၊ နပုလွိုင်သဘာဝရှိသူများ၊ ဒွိလိင်သဘာဝရှိသူများ စသည်ဖြင့်) အရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုပြီး နွေဦးတော်လှန်ရေးတွင် ထိုသူတို့၏ ပါဝင်မှုကို မီးမောင်းထိုးပြရန်အတွက် ဤမူဝါဒအနှစ်ချုပ်ကို ဖော်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် အားလုံးပါဝင်မှုသည် ဒီမိုကရေစီအားကောင်းမှုနှင့် တရားဝင်မှု၏ အုတ်မြစ်ဖြစ်သည် ဟု ယုံကြည်ပြီး မြန်မာ့ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ တည်ဆောက်ရာတွင် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍဖြစ်သည့် LGBTI များ ပါဝင်ရေးကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။

သမိုင်းဝင် ၂၀၁၅ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအပြီး ခြောက်နှစ်နီးပါးအကြာ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် နေ့တွင် မြန်မာစစ်တပ်သည် တိုင်းပြည်အာဏာကို အလုံးစုံထိန်းချုပ်ရန်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ LGBTI အုပ်စု များသည် ဒီမိုကရေစီတောင်းဆိုဆန္ဒပြပွဲများတွင် အပြည့်အဝပါဝင်ခဲ့ကြပြီး မကြုံစဖူးအာရုံစိုက်မှုကို ရရှိခဲ့ သည်။ သက်တံအလံတော်များနှင့် လိင်ပြောင်းသင်္ကေတအလံတော်များသည် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၏ အနီရဲ့အရောင်နှင့်အတူ ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ မုံရွာနှင့် မြန်မာပြည်အနှံ့မြို့ကြီးမြို့ငယ်များတွင် တလူလူ လွှင့်ထူခဲ့သည်။ (တိုင်းမ်မဂ္ဂဇင်း၊ မတ်လ ၂၀၂၁)

သုံးသပ်ချက်စာတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

LGBTQI+ များ (လိင်တူနှစ်သက်သူများ၊ လိင်တူလိင်ကွဲနှစ်မျိုးစလုံး နှစ်သက်သူများ၊ လိင်ပြောင်းခံယူသူများ၊ နပုလွိုင်သဘာဝရှိသူများ၊ ဒွိလိင်သဘာဝရှိသူများ စသည်ဖြင့်) ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် ပါဝင်လာမှု

သည် ပြည်သူများအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုမှုနှင့် တစ်စိတ်တစ်ဝမ်းတည်းဟူသော ခံစားချက်မျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ထိုဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လာသော ထိုသူတို့၏ ရဲရင့်မှုသည် အလွန်မှတ်မှတ်သားသား ဖြစ်စေ ခဲ့သည်။ သို့သော် LGBTI များအပေါ် အရိုးစွဲနေသော အတွေးအခေါ်များနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများသည် ဆက်လက်တည်ရှိနေပြီး ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ထိုလိင်စိတ်ကွဲပြားခံယူသူများပေါ်ပေါ်ထင်ထင်ပါဝင်လာခြင်းသည် အာဏာပိုင်များ၏ တိုက်ရိုက်ပစ်မှတ်ထားစရာ အကြောင်းတရားဖြစ်လာသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော ဖြိုခွင်းမှုများတွင် မရေမတွက်နိုင်သော နိုင်ငံသားအများအပြားသည် ဆိုးရွားသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကို ခံစားခဲ့ရပြီး လိင်စိတ်ခံယူချက်ကွဲပြားသူများသည် အဆိုပါထိခိုက်မှုဒဏ်ကို တစ်မူသီးသန့် ခံစားနေကြရကြောင်း ယခုရရှိလာသော သက်သေများအရ သိသာစွာမြင်တွေ့ရခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ LGBTI အသိုင်းအဝိုင်းများသည် ပိုမိုကောင်းမွန်ပြည့်စုံသော အကာအကွယ်ပေးရေးအစီအစဉ်များ၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဒေတာများ ကူးလူးနိုင်သော ပြည်တွင်းပြည်ပချိတ်ဆက်ကွန်ရက်များ၊ ဦးတည်ဘဏ္ဍာရေးအထောက်အပံ့များ စသည့်ပံ့ပိုးကူညီမှုများ အရေးပေါ်လိုအပ်နေသည်။ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) အနေဖြင့် LGBTI လူ့အခွင့်အရေးမူဘောင်များကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်ပြီး နိုင်ငံတကာအဖွဲ့များအနေဖြင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအား အသိအမှတ်ပြု ထောက်ခံအားပေးရန် ထပ်မံတိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

**အနိုင်ကျင့်ညှဉ်းပန်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အထောက်အထားအသစ်များ
'စစ်အစိုးရအာဏာပိုင်များသည် LGBT များအား အသည်းအသန်ရှာဖွေနေသည်'**

အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ဆန္ဒပြသူများနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအပေါ် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို သေသေချာချာ မှတ်တမ်းတင်ထားနိုင်သော်လည်း LGBTI နှင့်ပတ်သက်သည့် သီးခြားဒေတာရရှိမှုသည် ရှိရင်းစွဲလူဦးရေတစ်ခုလုံးနှင့်စာလျှင် များစွာနည်းပါးနေသေးသည်။ သို့သော် **အရပ်ဘက်စောင့်ကြည့်အဖွဲ့များမှ ရရှိသော သက်သေအထောက်အထားများသည် LGBTI အသိုင်းအဝိုင်း၏ တစ်မူသီးသန့် ခံစားနေကြရခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြနေပြီး** အဆိုပါအသိုင်းအဝိုင်းများသည် ယင်းအခြေအနေအောက်တွင် ကြံ့ကြံ့ခံလျက်ရှိနေကြသည်။

ရဲနှင့် စစ်သားများအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များက **လိင်စိတ်ခံယူမှုကွဲပြားသူများအပေါ် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများနှင့် အခြားသောအနိုင်ကျင့်အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အမှုအသစ် ၁၇ ခု**ကို လွတ်မြောက်လာသူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများမှတစ်ဆင့် မှတ်တမ်းတင် အတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည်။¹ အစီရင်ခံစာများတွင် အဓိကအားဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်၏ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသော လိင်တူချစ်သူအမျိုးသားများနှင့် လိင်ပြောင်းခံယူသူအမျိုးသမီးများ၏ အတွေ့အကြုံများကို

¹ နာမည်များအားလုံးသည် အမည်လွှဲနာမည်များဖြစ်သည်။

ဖော်ပြထားပြီး လိင်ပြောင်းခံယူသူအမျိုးသားများနှင့် လိင်တူလိင်ကွဲနှစ်မျိုးစလုံးနှစ်သက်သူအမျိုးသမီးများ နှင့် ပတ်သက်သည့်အမှုများကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

LGBTQI+ များသည် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများနှင့် အသိုင်းအဝိုင်းများထံမှ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို အမြဲတစေရင်ဆိုင်နေကြရပြီး အထူးသဖြင့် လိင်ပြောင်းခံယူထားသူများသည် ရဲဝန်ထမ်းများ၏ သရော်မော်ကားပြုမှု၊ ထိကပါးရိကပါးနှောက်ယှက်မှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများကို မကြာခဏ ခံရလေ့ရှိကြသည်။ လူနည်းစုထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများဖြစ်သည့် **LGBTQI+** များကို လုံခြုံရေးတပ်သားများ၏ **လမ်းမများ ထက်နှင့် ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းများတွင် ဆက်ဆံပုံများအရ ၎င်းတို့သည် အထူးသဖြင့် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ချေများသူများ ဖြစ်ကြကြောင်းသိရသည်။** အဆိုပါ လူနည်းစုများသည် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများနှင့် အသိုင်းအဝိုင်းများမှ အဆက်အသွယ် ဖြတ်တောက်ခြင်း ခံထားရသူများလည်း ဖြစ်တတ်လေ့ရှိခြင်းသည်ပို၍ ထိခိုက်လွယ်မှုကိုဖြစ်စေသည်။ အထူးသဖြင့် လိင်ပြောင်းခံယူထားသူများသည် ဖယ်ကြည့်မှုဒဏ်ကို အခံရဆုံး ဖြစ်ပြီး ထိုသူများသည် မွေးရာပါလိင်အတိုင်းပြုမှုနေထိုင်သည့် LGBTI များကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ အသွင်အပြင်ကို ထိထိရောက်ရောက် ဖုံးကွယ်နိုင်ခြင်းငှာလည်း မစွမ်းသာကြပေ။ ဤသို့သော လူမှုဖယ်ကြည့်မှုသည် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများနှင့် လက်လှမ်းမီရန် ခဲယဉ်းလာစေပြီး အများစုသော လိင်ပြောင်းခံယူထားသူများသည် ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် လိင်လုပ်ငန်းများနှင့် ပုံမှန်မဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ရန် တွန်းပို့ခြင်း ခံကြရသည်။

လေ့လာမှုဒေတာများအရသိရသော အနိုင်ကျင့်အကြမ်းဖက်မှုများသည် ဤကိစ္စရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ တစ်ပုံစံတည်းရှိနေကာ အမှုဖြစ်စဉ်အားလုံးတွင် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ရိုက်နှက်မှုများ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖော်ကားမှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ သရော်မော်ကားပြုမှု၊ အုပ်စုဖွဲ့မှုဒိမ်းကျင့်မှု သို့မဟုတ် အဖန်ဖန် မုဒိမ်းကျင့်မှုများ ပါဝင်သည်။ အဖြစ်အပျက်များတွင် အများစုမှာ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်သည့်ကိစ္စဖြစ်ပြီး (ထိုအဖြစ်ဆိုးမှ) လွတ်မြောက်လာသူများအတွက် ဘဝအခြေအနေကို ပြောင်းလဲစေသော အကျိုးဆက်များ ခံစားရရှိစေသည်။ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုအတွင်း ရရှိခဲ့သော ဒဏ်ရာများသည် လွတ်မြောက်လာသူများ၏ ကိုယ်လက် လှုပ်ရှားနိုင်စွမ်း၊ မြင်နိုင်စွမ်း၊ ကြားနိုင်စွမ်းနှင့် မှတ်သားနိုင်စွမ်းတို့ကို ထိခိုက်စေသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ထိုသူ များသည် အပေါ့စွန့်ခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန်ရှင်းမှုဆိုင်ရာကိစ္စများ ပြုလုပ်ရန် အခက်အခဲများ ကဲ့သို့သော နာတာရှည် မသန်စွမ်းမှုများကို ခံစားကြရသည်။ ထို့အပြင် တစ်ဦးချင်းအင်တာဗျူးတိုင်းတွင် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အဆုံးစီရင်လိုက်ချင်သော အတွေးများအပါအဝင် PTSD ဟုခေါ်သော စိတ်ဒဏ်ရာလွန် စိတ်ဖိစီးမှုရောဂါ အပြင်းအထန်ခံစားရခြင်း၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်းနှင့် စိတ်ဓာတ်ကျခြင်းစသည့် လက္ခဏာများ တွေ့ရသည်။

မတရားဖမ်းဆီးမှုများသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအထိ ပြင်းထန်လာခြင်း

ဖြစ်ရပ်များအားလုံးသည် မတရားဖမ်းဆီးမှုအားလုံးနီးပါးမှ တစ်စတစ်စပိုမိုပြင်းထန်လာသည်ဟု သုံးသပ်ရသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် တရားဝင်ဖမ်းဝရမ်း သို့မဟုတ် အကြောင်းပြချက်တစ်စုံတစ်ရာ မရှိဘဲ အိုးအိမ်များ၊ ဈေးဆိုင်များနှင့် အလှပြင်ဆိုင်များကို ဝင်ရောက်စီးနင်းခြင်း၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သည်။ ဆန္ဒပြပွဲများ

တွင် ပါဝင်ခြင်း၊ အာဏာဖိဆန်လှုပ်ရှားမှု (CDM) သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ် (PDF) သို့မဟုတ် NUG တို့နှင့် ပူးပေါင်းသည်ဟု ပုံမှန်အားဖြင့် စွတ်စွဲခံရလေ့ရှိကြောင်း လွတ်မြောက်လာသူ LGBTI များက ဆိုကြသည်။

အထူးသဖြင့် စနစ်တကျဖွဲ့စည်းထားသော LGBTI အဖွဲ့များကို ပတ်မှတ်ထားကိုင်တွယ်နေသည့် လုံခြုံရေး တပ်သားများ၏ အထောက်အထားများရှိသည်။ ‘စစ်အစိုးရအာဏာပိုင်တွေက တို့အဖွဲ့ထဲက LGBT တွေကို အသည်းအသန်ရှာဖွေနေတယ်။’ (စိုး ၊ စစ်ကိုင်း) သို့သော် လေ့လာမှုဒေတာသည် တပ်မတော်ထိပ်ပိုင်း ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် LGBTI အသိုင်းအဝိုင်းအား စနစ်တကျ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ သို့မဟုတ် အထက်အမိန့် ဖြင့် ဖြိုခွင်းရန်လုပ်ဆောင်နေမှုအား အထောက်အထားမပြနိုင်ပါ။ လွတ်မြောက်လာသူများအနေဖြင့် အဖမ်းခံ ရခါစတွင် ၎င်းတို့၏ LGBTI ဖြစ်မှုသည် အကြောင်းရင်းဇာစ်မြစ်မဟုတ်ခဲ့သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ထို ဖြစ်တည်မှုကြောင့်ပင် မမျှတသော အကြမ်းဖက်မှုများကို ဖြစ်လာစေခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းသည့်သတင်း ကြားရသည့်အခါ တနင်္သာရီတိုင်းတွင် နေထိုင်သော သူရအမည်ရှိ လိင်ပြောင်း ခံယူထားသည့် အမျိုးသားနှင့် သူ၏ ဇနီးတို့နှစ်ဦးသည် ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့်အတွက် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရပြီး သူရသည် ရဲတပ်သားများ၏ အကြိမ်ကြိမ် ကန်ကျောက်မှုများကြောင့် အတွင်းကြေဒဏ်ရာ များ အပြင်းအထန်ခံစားခဲ့ရသည်။ သူရအား အမျိုးသမီးအကျဉ်းထောင်တွင် ထားရှိကာ မသန်ရှင်းသည့် အနေအထားတွင် ထိန်းသိမ်းထားသည်။ သူမိသားစုအနေဖြင့် သူ့အား ထောင်ထဲတွင် အစာရေစာ ရရှိစေရေး နှင့် ဆေးဝါးကုသခွင့်ရရှိစေရေးအတွက် ငွေကျပ် သိန်း ၁၀၀ ပေးခဲ့ရ သည်။ ၈ လကြာ ထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသော သူရသည် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ ရိုက်နှက်မှုများကြောင့် ယခုအခါ နာတာရှည်ဝေဒနာ ခံစားနေရသည်။

စိုးသည် စစ်ကိုင်းတိုင်းရှိ LGBTI သပိတ်အဖွဲ့မှ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ “ဖေဖော်ဝါရီလလယ်လောက်က စပြီး ဧပြီလ ၂၂ ရက်နေ့အထိ တစ်ရက်မပျက် ဆန္ဒပြခဲ့ကြတယ်။ ဧပြီလ ၂၆ ရက်နေ့နောက်ပိုင်း အပစ် အခတ်တွေ့ ရှိလာတော့ အဖွဲ့ဝင်တွေအားလုံး စုစည်းလို့ မရတော့ဘူး ဖြစ်သွားတယ်။” လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်

များသည် သူ့အိမ်ကို ပစ်ခတ်ဝင်ရောက်စီးနင်းပြီး သူ့အဖွဲ့မှ ကောင်လေးနှစ်ယောက်နှင့် လိင်ပြောင်းခံယူထားသူ အမျိုးသမီးတစ်ဦး ပစ်ခတ်ခံခဲ့ရသည်။ ၂ လအကြာတွင် LGBTI သပိတ်စစ်ကြောင်း၏ ဆန္ဒပြပွဲအား ဖော်ဘုတ် လူမှုကွန်ရက်တွင် တင်ခဲ့သည်။ “မျက်နှာတွေက မှန်ဝါးထားပေမယ့် လူတွေက အသံကို မှတ်မိကြတယ်။ နောက်တော့ စစ်အစိုးရအာဏာပိုင်တွေ အိမ်ကို ရောက်လာပြီး ဖျက်ဆီးတော့တာပဲ။ စစ်အစိုးရအာဏာပိုင်တွေက အဖွဲ့ဝင် LGBT တွေကို အသည်းအသန်ရှာဖွေနေတယ်။” စိုးနှင့် သူ့အဖွဲ့ဝင် ၄ ယောက်ကို ဖမ်းဝရမ်း ထုတ်ထားပြီး ယခုအင်တာဗျူးလုပ်နေစဉ်ကာလတွင် အဖွဲ့ဝင် ၉ ဦး အဖမ်းခံထားရသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းတွင် နေထိုင်သော တင်မောင်သည် လိင်တူနှစ်သက်သူအမျိုးသားတစ်ဦးဖြစ်ပြီး အာဏာသိမ်းသတင်းကြားပြီးနောက် လမ်းပေါ်ထွက် ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ “စစ်အာဏာသိမ်းတဲ့သတင်းကို ကြားရတာ တကယ် ဝမ်းနည်းရတယ်။ ကိုယ်လည်း ဒီနိုင်ငံသားတစ်ယောက်ဖြစ်တော့ ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့တယ်။”

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ၌ သူ့ဆိုင်တွင် NLD အလံတွေသည်ဟုဆိုကာ ဝင်ရောက်စီးနင်းပြီး စစ်သားများက သူ့အား လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ မတော်မတရားကျင့်မှုများနှင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ သူက ထိုအဖြစ်အပျက်ကို ယခုကဲ့သို့ ဒေါသတကြီး ပြန်ပြောင်းပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်က ငိုလည်းမငိုဘူး၊ ဘာမှလည်း ပြန်မပြောတော့ စစ်ဖိနပ်တွေနဲ့ အကန်ခံရတယ်။ ပြီးတော့ ‘ဒီကောင်တွေက အခြောက်တွေပေမယ့် သွေးတော့ ရဲသားပဲ။’ လို့လည်း သူတို့က ပြောသေးတယ်။”

စုစုသည် လိင်ပြောင်းခံယူထားသူအမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြစ်ပြီး စစ်အာဏာသိမ်းမှုဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲများတွင် LGBT အသိုင်းအဝိုင်းမှ သူငယ်ချင်းများနှင့်အတူ ပါဝင်ခဲ့သည်။ “အမှန်တရားကို တကယ်မြတ်နိုးလို့ (ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ) ပါဝင်ခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် ကိုယ့်လက်လှမ်းမီရာက အပေါင်းအသင်းတွေ စုပြီး သပိတ်တွေမှာ ပါဝင်ခဲ့တယ်။ LGBT တစ်ယောက်အနေနဲ့ နိုင်ငံရေးက အရေးကြီးတယ်လေ။ LGBT တွေရဲ့ ဘဝက တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီး အခြေအနေကောင်းတွေရှိနေမှ တိုးတက်မှာလေ။” ဧပြီလတွင် သူမ ဆိုင်ဝန်ထမ်း၏ ဖုန်းထဲမှ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ပုံကို ရဲဝန်ထမ်းများက တွေ့သွားသောကြောင့် သူမအား ဆိုင်ရှေ့တွင်ပင် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းကြသည်။ သူမနှင့် သူမသူငယ်ချင်းများအား ကိုယ်လုံးတီးချွတ်ပြီး လမ်းလယ်ခေါင်တွင် ရိုက်နှက်ကြသည်။ “ဝေဒနာတွေကတော့ မချိမဆံပဲ။” သူမအား လုံခြုံရေးတပ်သားများက လမ်းပေါ်ရှိ မစင်များအား အတင်းကျုံးခိုင်းသည့်အကြောင်း ပြန်ပြောင်းပြောသည်။ မေလတွင် သူမ အဖမ်းခံရပြီး ခရိုင်ရုံးသို့ ခေါ်ဆောင်သွားခံရသည်။

“မနက် ၅ နာရီလောက်မှာ အဖမ်းခံရပြီး မနက် ၆ နာရီ ၇ နာရီလောက်မှာစပြီး နှိပ်စက်ခံရတာက နောက်တစ်နေ့မနက် ၅ ခွဲ ၆ နာရီလောက်အထိ ကြာတယ်။ လုံးဝကို မရပ်ဘူး။ သူတို့သောက်နေတဲ့ အရက်ပုလင်းတွေကို ကျွန်မစအိုထဲ အကြိမ်ကြိမ်ထည့်တယ်။ မျက်နှာကို အဝတ်နဲ့ စည်းထားပြီး စအိုထဲကို အကြိမ်ကြိမ်ထိုးနေတာ။ အဝတ်အစားတွေ အတင်းချွတ်ခိုင်းပြီး ကျွန်မမှာ ရင်သားရှိတာ တွေ့သွားတော့ ‘ယောက်ျားတွေမှာ ရင်သား ရှိသင့်လား’ ဆိုပြီး ညစ်ညစ်ညမ်းညမ်းတွေပြောတယ်။ ရင်သားကို ဆေးလိပ်မီးနဲ့ ထိုးတယ်။ သူတို့မေးတာ မဖြေလို့ဆိုပြီး ကန်ထဲကို ပစ်ချလိုက်မယ်ဆိုပြီး ပြောတယ်။ လည်ပင်းကို ပလက်စတစ်ကြိုးနဲ့ ချည်ထားပြီး ရေထဲကို ခေါင်းနှစ်ပြီး ရေမွန်းအောင်လုပ်ဖို့ ကြံတယ်။ နောက်တော့ ရပ်လိုက်ကြတယ် ... သနားစိတ်ဝင်လာလို့ မဟုတ်ဘူးနော်။ ရေကန်ထဲကို အခြောက်တစ်ယောက်ဝင်ရင် ရေကန်ညစ်ပတ်သွားမှာ စိုးလို့တဲ့။”

အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ရာနှင့်ချီသော လူထုအစုအဖွဲ့များသည် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ မကွေးတိုင်းမှ အောင်သည်လည်း LGBT အသိုင်းအဝိုင်းမှ သူငယ်ချင်းများအား အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပါဝင်ရန် စည်းရုံးခဲ့သည်။ မတ်လထဲတွင် သူမိသားစုနှင့်အတူ ဖွင့်လှစ်ထားသော စားသောက်ဆိုင်အား စစ်သားအယောက် ၅၀ ခန့် လာရောက်ပိုင်းလိုက်ပြီး ကလေးငယ် နှစ်ဦး အပါအဝင် လူလေးဦးအား ဖမ်းဆီးသွားသည်။ သူ့အား စစ်ကြောရေးစခန်းသို့ ခေါ်ဆောင်သွားပြီး သူ့တင်ပါးအား ဖူးယောင်လာသည်အထိ ကြိမ်တုတ်ဖြင့် ရိုက်နှက်ကြသည်။ “ကျွန်တော့်နာမည် ခေါ်တဲ့အခါ ကျွန်တော့်ကို ဗိုက်မှောက်ထားခိုင်းပြီး လက်ထိပ်ခတ်တယ်။ မျက်လုံးတွေကို သုံးလက်မလောက်ရှည်တဲ့ အဝတ်စတစ်စနဲ့ စည်းလိုက်ပြီး ခေါင်းကို အစွပ်တစ်ခုနဲ့ စွပ်ချလိုက်တယ်။ နောက်တော့ သူတို့နောက်က လျှောက်လိုက်လာဖို့ ပြောတယ်။ သတ်မှတ်နေရာကို ရောက်တာနဲ့တပြိုင်နက် ကျွန်တော့်ကို ကြမ်းပြင်မှာ ဒူးထောက်ခိုင်းထားပြီး စစ်သားတွေက စစ်ဆေးတော့တာပဲ။ သူတို့မေးတာတွေကို သိသိ မသိသိ အတင်းဖြေခိုင်းတယ်။”

တကယ်လို့ သူတို့မေးတာကို မသိဘူးဆိုရင် ကျွန်တော့်ခြေထောက်ကို စစ်ဖိနပ်နဲ့ ကြိတ်ပြီး ရိုက်နှက်တယ်။” သူ့အား အမြဲတမ်းလိုလို အရက်မူးနေတတ်သည့် ရဲတပ်သားများမှ နှစ်ရက်ကြာအောင် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက် စစ်ကြောပြီးနောက် အကျဉ်းထောင်သို့ ပို့လိုက်သည်။ အောင်သည် ထိုသန့်ရှင်းမှုမရှိသော အကျဉ်းထောင်တွင် ၇ လနှင့် ၅ ရက်ကြာအောင် ချုပ်နှောင်ခံခဲ့ရသည်။ ကျော် (အမည်လွှဲ) သည် မော်လမြိုင်မြို့တွင် နေထိုင်ပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်းက အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြပွဲများတွင် သူ့ချစ်သူ ကောင်လေးနှင့်အတူ ပါဝင်ခဲ့သည်။ “ညနေ ၄ နာရီလောက်မှာ သေနတ်ပစ်သံကြားလိုက်တယ်။” လို့ သူ အမှတ်ရသည်များကို ပြန်ပြောပြသည်။ လုံခြုံရေးတပ်သားများ ပစ်လိုက်သော ကျည်ဆံက သူ့ချစ်သူ ကောင်လေး ဦးခေါင်းအား ထိမှန်သွားသည်ကို ကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့လိုက်ရသည်။ “ည ၈:၄၀ မှာ သူ ဆုံးသွား တယ်။ သူ့ဆုံးသွားတာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဘယ်ဌာနကိုမှ တိုင်ကြားတာမျိုး မရှိဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သွားတိုင်ရင် တိုင်တဲ့သူကို အဖမ်းခံရမှာ ကြောက်တယ်လေ။” ထိုဖြစ်ရပ်ဆိုးကြီးကပေးသော စိတ်ဒဏ်ရာ များနှင့် ဥပဒေကြောင်းအရ လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိခြင်းတို့သည် သူ့အား ယူကျုံးမရဖြစ်စေသည်။ “သူ အပစ်ခံ လိုက်ရတော့ လူက ဘာလုပ်လို့ ဘာကိုင်ရမှန်း မသိဘူးဖြစ်သွားတယ်။ ကိုယ်ချစ်တဲ့သူတစ်ယောက် ဆုံးရှုံးလိုက်ရတော့ ကိုယ်လည်း အသက်ဆက်မရှင်ချင်တော့ဘူး။..... ကျွန်တော်တို့တွေ အတူတူ တိုင်ပင်ထားကြတာတွေ အများကြီးပဲ။ အလုပ်တွေ ကြိုးစားကြမယ်၊ ပိုက်ဆံတွေ စုကြမယ်၊ ခရီးတွေ ထွက်ကြမယ်။ ဒါပေမယ့် (အခု) သူမရှိတော့ ဒါတွေက ကိုယ့်အတွက် ဘာမှမဟုတ်တော့ဘူး။”

အစွန်းရောက်မှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု

လွတ်မြောက်လာသူများအား ပြုလုပ်သည့် အင်တာဗျူးများမှတစ်ဆင့် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ သိရှိရသည်မှာ အခြားသောအကျဉ်းသားများနှင့် ယှဉ်လျှင် LGBTI များသည် ၎င်းတို့၏ ခံယူမှုသွင်ပြင်သဏ္ဍာန်များကြောင့် သီးသန့်နှိပ်စက်ခြင်း သို့မဟုတ် အပိုဆောင်းနှိပ်စက်ခြင်းများကို ပိုမိုခံစားကြရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသား အတော်များများသည် မသန့်ရှင်းသော နေရာထိုင်ခင်းအခြေအနေ၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက် မှု ခံယူခွင့်မရှိခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများအား ရင်ဆိုင်ခံစားနေကြရသလို LGBTI များသည် ၎င်းတို့အား အရှက်ရစေရန် သီးသန့်ရည်ရွယ်ဦးတည်ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ခံနေကြရသည်။

ဤအကြမ်းဖက်မှုများသည် များသောအားဖြင့် လိင်အကြမ်းဖက်မှု ကျူးလွန်သည့်သဘောဖြစ်ပြီး ပျက်ရယ် ပြုခြင်း၊ ပွတ်သတ်ကိုင်တွယ်ခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အား လွန်လွန်ကျူးကျူးကိုင်တွယ် ရှာဖွေခြင်းများမှသည် မုဒိမ်း ကျင့်ခြင်းနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းအထိ ကျူးလွန်ကြသည်။ *‘မြန်မာနိုင်ငံရှိ LGBTI အကျဉ်းသားများသည် သာမန်အကျဉ်းသားဦးရေထက်စာလျှင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်ခံရမှုနှုန်း ပိုများနေကြောင်း’* Amnesty International မှ ပြီးခဲ့သောနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ (Amnesty International ၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်)

ပဲခူးတိုင်းတွင် လိင်ပြောင်းခံယူထားသူအမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြစ်သည့် သန္တာကို ခိုးမှု မတရားစွာပစ်ချက်ဖြင့် ရဲဝန်ထမ်း ၁၂ ဦး အင်အားဖြင့် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ရဲစခန်းသို့ရောက်သည့်အခါ အခြားသော လိင်ပြောင်းခံယူထား သူအမျိုးသမီး ၄ ဦးအားလည်း ဖမ်းဆီးထားသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရပြီး သူတို့အားလုံးအား အပေါ်ပိုင်းအဝတ် ဗလာကျင်း ထားထားပြီး ရဲများက လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအရရော စကားလုံးများဖြင့်ပါ သရော်မော်ကားပြုလုပ်ကြ သည်။ သူမသည် ထောင်ထဲတွင် ၁၇ ရက်နေခဲ့ပြီး လွတ်မြောက်လာသော်လည်း ပဲခူးမြို့မှ လုံခြုံရေးတပ်သား များလက်ထဲတွင် မုဒိမ်းကျင့်ခံရခြင်း၊ အုပ်စုဖွဲ့မုဒိမ်းကျင့်ခံရခြင်းနှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းများကို ၅ ကြိမ်တိုင် ထပ်မံရင်ဆိုင်ရကြောင်းဆိုသည်။ ရဲဝန်ထမ်းများသည် အမြဲတမ်းလိုလို အရက်မူးနေကြပြီး ယခုကဲ့သို့ ပြစ်မှု များကို “အာဏာရှင်လက်ထက်မှာ ငါတို့နှင့်ကို ဖမ်းထားပြီး တစ်သက်လုံး မလွတ်ဘဲထားလို့ရတယ်” ဟူသော ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုမှုမျိုးများ ပြောဆိုကာ ကျူးလွန်လေ့ရှိကြောင်း သူမက ပြောသည်။ အလားတူ စစ်ကိုင်း တိုင်းတွင်လည်း အာဏာသိမ်းပြီးဆယ်လအကြာခန့်တွင် ချစ်ချစ်အမည်ရှိ လိင်ပြောင်းခံယူထားသူ အမျိုးသမီးတစ်ဦးအား လုံခြုံရေးတပ်သားများက သူမ၏ မိဘများနေအိမ်ကို ဝင်ရောက်စီးနင်းချိန်တွင် ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။ သူမအား တင်ပါးအနံ့ သွေးချင်းချင်းနီသည်အထိ ရိုက်နှက်ကြပြီး “ရှက်ပြီး သေချင် လောက်အောင်အထိ” လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ စော်ကားနှောက်ယှက်မှုနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ စစ်ကြောရေးစခန်းတွင် သုံးရက်ကြာပြီးနောက် သူမအား လူသိရှင်ကြား အရှက်ရစေရန် ရည်ရွယ်၍ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအသားပေး ကိုယ်နေဟန်ထားများ အတင်းအကျပ်ပြုလုပ်ခိုင်းပြီး ဓာတ်ပုံရိုက်ကာ ထိုပုံများကို သူမ၏ ဖေ့စ်ဘုတ်ပေါ်တွင် တင်လိုက်ကြသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်မှ လိင်တူနှစ်သက်သူအမျိုးသားဖြစ်သူ မျိုးသည် သူ့မိသားစုက သူ့ဖြစ်တည်မှုအား လက်မခံကြသောကြောင့် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုများ အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ပွားပြီး မိသားစုနေအိမ်မှ နှင်ချခံထားရသူဖြစ်သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် သူသည် လိင်ပြောင်းခံယူထားသော အမျိုးသမီး သူငယ်ချင်းတစ်ဦးနှင့် အတူနေခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် ၎င်းတို့ နှစ်ဦးလုံးကို ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး ရုပ်ရင့်ကြမ်းတမ်းစွာ ပြောဆိုမှုနှင့် ကိုယ်ထိလက်ရောက် စော်ကားမှုများလည်း ခံခဲ့ရသည်။ ရန်ကုန်မြို့မှ လိင်တူနှစ်သက်သူ ဇော်ဆိုသူသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ဆန္ဒပြပွဲ၌ ပါဝင်ခဲ့ပြီး အခြား သော ဆန္ဒပြဖော်ပြဖက်များနှင့်အတူ ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ (စစ်ကြောရေးတွင်) သူ့ သူငယ်ချင်းများ အကြောင်း ဖွင့်ချပြောဆိုရန် ငြင်းဆိုသည့်အခါ စစ်သားများသည် သူ့နားထဲကို စီးကရက်မီးနှင့်ထိုးပြီး မျက်နှာနဲ့ နံရိုးများကို အကြိမ်ကြိမ် ကန်ကျောက်ခဲ့သည်။ ဇော်သည် လိင်တူနှစ်သက်သူ ဖြစ်ကြောင်း သိရှိသွားသောအခါ သူ့ပါးစပ်ထဲသို့ သေနတ်ထည့်ကာ ခြိမ်းခြောက်ပြီး အဝတ်အစားများ ချွတ်ခိုင်း သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် သူသည် စစ်သားများနှင့် အခြားအကျဉ်းသားများ၏ အုပ်စုဖွဲ့ မုဒိမ်းကျင့်ခြင်းကို ခံခဲ့ရပြီးနောက် နာတာရှည်ဝေဒနာ ခံစားခဲ့ရသည်။ ဇော်သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလတွင် အင်းစိန်ထောင် တွင်း ဆန္ဒပြပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး အင်းစိန်ထောင်တွင် ၆ လ အကျဉ်းကျခဲ့သည်။ သူ့ရရှိခဲ့သည့် ဒဏ်ရာများ ကြောင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး ရာသက်ပန် ချို့ယွင်းသွားခဲ့သည်။ ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်မှုကြောင့် သူသည် အကြားအာရုံဆုံးရှုံးခြင်း၊ နှာခေါင်းရိုးကျိုးခြင်း၊ ပြင်းထန်မီးလောင်ဒဏ်ရာ များရရှိခြင်း၊ အတွင်းကြောဒဏ်ရာများ ရရှိခြင်းနှင့် နံရိုးအုံ့ဒဏ်ဖြစ်ခြင်းတို့ကို ခံစားနေရသည်။

မျှော်လင့်ချက်ရောင်ခြည်များ

အာဏာသိမ်းမှုမတိုင်မီက လိင်စိတ်ခံယူမှုကွဲပြားသူများအပေါ် ထားရှိသည့် အမြင်သဘောထားများ ပြောင်းလဲလာအောင် အခြေခံလူတန်းစားအလွှာသို့တိုင် အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပြီး အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများကလည်း အဆိုပါအသိုင်းအဝိုင်းများကို လူထုရှေ့မြင်သာနိုင်သမျှ မြင်သာအောင် အားထုတ်ခဲ့ကြသည်။ NLD အစိုးရလက်ထက်နှစ်များအတွင်း ပုဒ်မ ၃၇၇ ဖျက်သိမ်းရေးသည် ပထမဆုံး တရားရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအစီအစဉ်ဖြစ်လာခဲ့ပြီး ထိုအစီအစဉ်သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ LGBTI များအား ပိုမိုသဘောပေါက်လက်ခံလာနိုင်စေရေးလမ်းကြောင်းတစ်ခုအဖြစ် မျှော်လင့်ချက်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာမှာ LGBTI အဖြစ် တရားဝင်ထုတ်ပြောထားသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦး ပထမဆုံးအကြိမ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ခဲ့ပြီး သူ့ရာထူးကိုအသုံးချကာ LGBTI များအား အနိုင်ကျင့် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် မတရားဖမ်းဆီးမှုများ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသွားမည်ဟု ကတိပြုခဲ့သည်။ (Myanmar Now, အောက်တိုဘာ ၂၀၂၀)

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၊ လူ့အခွင့်အရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် အမျိုးသမီး၊ လူငယ်နှင့် ကလေးသူငယ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် LGBTI များ အခြေအနေအစီရင်ခံစာ တစ်စောင်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ယင်းအစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ LGBTI အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ တွေ့ရှိချက်များကို တင်ပြခဲ့ပြီး ထိုအထဲတွင် LGBTIQI ၇၃ ဦးအား ၅၀၅(က) ပုဒ်မဖြင့် စွဲချက်တင်ကာ ဖမ်းဆီးမှုအပါအဝင် ထိန်းသိမ်းခံရမှုအကြောင်းနှင့် သေဆုံးမှုဖြစ်စဉ် ၁၂ ခုတို့အား မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ လူ့အခွင့်အရေးဝန်ကြီးဌာနအား မြန်မာနိုင်ငံတွင် LGBTI အရေးကိစ္စများ အတွက် တစ်ဘဝလုံးနှစ်မြုပ်ထားပြီး လူ့အခွင့်အရေးပညာပေးရေးကိစ္စအား ရှေ့ဆောင်ခဲ့သူ ဦးအောင်မျိုးမင်းမှ ဦးဆောင်နေခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါဝန်ကြီးဌာနသည် NUG အစိုးရ၏ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူနည်းစုများ ပါဝင်ခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် NUG အစိုးရ၏ ပေါ်လစီများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး အစီအစဉ် များတွင် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာနှင့် တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာကိစ္စများအား ထောက်ပံ့ကူညီ ပေးရန် ကတိပြု ဆောင်ရွက်နေသည်။ (အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ မေ ၂၀၂၂)

အာဏာသိမ်းမှုနှင့် နောက်ဆက်တွဲ စစ်အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများအပြင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရဖွဲ့စည်းခြင်းသည် LGBTI အသိုင်းအဝိုင်းအပါအဝင် မြန်မာပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအတွက် သမိုင်းဥဒါန်း တွင်စေမည့် အခိုက်အတန့်ဖြစ်သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း ပထမဆုံး ဆန္ဒပြလှုပ်ရှားမှု ရက်သတ္တပတ်၌ ရာနှင့်ချီသော LGBTI လူများသည် အခြားသောဆန္ဒပြသူများနှင့်အတူ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ချီတက်ဆန္ဒပြခဲ့ကြပြီး မီဒီယာအများအပြားမှလည်း ထိုသို့လူထုရှေ့မှောက်ရောက်လာပုံများကို အလေးပေး ဖော်ပြကြသလို လူမှုကွန်ရက်မီဒီယာများတွင်လည်း ဖော်ပြကြခြင်းများသည် ‘လိင်စိတ်ခံယူမှုကွဲပြားသူ များအား လူထုလက်ခံမှုတိုးတက်လာခြင်း၏ ပဏာမအဖွင့်ဖြစ်စဉ်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာနေကြောင်း’ သက်သေခံနေသည်။ (တိုင်းမ်မဂ္ဂဇင်း၊ မတ်လ ၂၀၂၁)

LGBTI အသိုင်းအဝိုင်းအား လူထုလက်ခံမှု ကျယ်ပြန့်လာခြင်းသည် ပြီးခဲ့သည့်ဆယ်စုနှစ်အတွင်း သိသိသာသာ တိုးတက်လာခဲ့ကြောင်း Colours Rainbow နှင့် &Proud အဖွဲ့တို့၏ စစ်တမ်းကဆိုသည်။ ထိုစစ်တမ်းအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူငါးဦးလျှင် လေးဦးကျော်ခန့်က LGBT များသည် တန်းတူဆက်ဆံမှု ခံထိုက်သည်ဟု ယုံကြည်ကြပြီး လူဦးရေ၏ လေးပုံသုံးပုံအောက် ပမာဏက LGBT ဖြစ်တည်မှုအား ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်းအား သဘောမတူကြပေ။ (New Mandala ၊ ၂၀၂၀)

အကြံပြုချက်များ

ဤတွေ့ရှိချက်များကို အခြေခံ၍ အကြံပြုချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

• **ပုဒ်မ ၃၇၇ လုံးဝရုပ်သိမ်းရမည်။** အခြားသော ဥပဒေများနှင့်အတူ LGBTI များအား ချိုးနှိမ်ရန် သမိုင်းစဉ် တလျှောက် အသုံးပြုခဲ့သော ဤပုဒ်မကို အပြီးတိုင်ရုပ်သိမ်းရမည်။ ထို့အပြင် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု ဆန့်ကျင်ရေး သဘောတူစာချုပ်၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ပဋိညာဉ်နှင့် နိုင်ငံရေးနှင့် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ်များအပါအဝင် **နိုင်ငံတကာ သဘောတူ စာချုပ်များတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးသင့်သည်။**

• ဖိနှိပ်သောမူဝါဒများအား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် တပ်မတော်မှ လုပ်ဆောင်ရန် အလားအလာမရှိ သောကြောင့် **နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် စစ်အာဏာသိမ်းမှု ကျဆုံးရေးကို အလေးပေးရန် တိုက်တွန်းသည်။** International Parliamentary Inquiry (IPI) ဥက္ကဋ္ဌ Hedi Hautala ပြောထားသည့်အတိုင်း *‘မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်တဲ့ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုရန်နှင့် ရန်ပုံငွေကိစ္စ၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးကနဦးကိစ္စများနှင့် သံတမန်ရေးရာ အသိအမှတ်ပြုမှုတို့ဖြင့် ပံ့ပိုးကူရေး’* ပူးပေါင်းကြသင့်သည်။ (APRH ၊ ၂၀၂၁)

• **မဟာမိတ်ကွန်ရက်များ လိုအပ်နေခြင်း။** မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းနှင့် နယ်စပ်ဒေသများရှိ လူထုအားပြု LGBTI အဖွဲ့အစည်းများ တွဲဖက်ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ၎င်းတို့အား ပံ့ပိုးကူညီရေးကို အလေးထားသည့် မဟာမိတ် ကွန်ရက်တစ်ဖွဲ့ အရေးတကြီးလိုအပ်နေသည်။ ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ၅၁ ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးတွင် ကုလအထူးကိုယ်စားလှယ်က *‘မြန်မာနိုင်ငံအား ပံ့ပိုးကူညီရေးအတွက် နိုင်ငံတကာမှ အတူပူးပေါင်းမှုကို အလေးထားရန်အတွက် မဟာမိတ်အဖွဲ့ သို့မဟုတ် ကွန်ရက်တစ်ခု ခေါ်ယူရန်’* တောင်းဆို ခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့သည် LGBTI များ ပါဝင်လာရေးနှင့် တန်းတူရည်တူဖြစ်လာရေးလုပ်ငန်းများအား အရေးကြီး ကိစ္စအဖြစ် အထူးအလေးပေး ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။

• **သက်သေအထောက်အထားစုဆောင်းခြင်းနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အဓိကဦးစားပေးဖြစ်သင့် သည်။** မြန်မာနိုင်ငံတွင် LGBT အကြောင်းအရာနှင့် လုပ်ဆောင်မှုဧရိယာနှင့် သက်ဆိုင်သည် သီးသန့်ဒေတာ များ ရရှိရန်အတွက် အခက်အခဲရှိနေသည်။ ဤအချက်အလက်ကောက်ယူရေးတွင် ပါဝင်သူများအား လုပ်ငန်းစဉ်ကို စနစ်တကျဖြစ်စေရန် တွန်းအားပေးပါသည်။ အသက်နှင့် တည်နေရာဆိုင်ရာ အချက်အလက်

များကို စုဆောင်းထားသင့်ပြီး မည်သည့်နေရာတွင် လူတစ်ဦးချင်းစီသည် သူ၏ သွင်ပြင်သဏ္ဍာန်ကြောင့် ဦးတည်တိုက်ခိုက်ခံနေသည်ဆိုသည်နှင့် ထိုသွင်ပြင်သဏ္ဍာန်များသည် အနိုင်ကျင့်ခံရမှုကို ပိုမိုဖြစ်ပေါ်လာစေရန် အထောက်အကူဖြစ်စေသည့် အချက်ဖြစ်နေကြောင်း ဖြစ်ရပ်မှတ်တမ်းပြုစုရာတွင် မှတ်သားထားသင့်သည်။

• **အကာအကွယ်ပေးရေးလုပ်ဆောင်သူများအနေဖြင့် LGBTI များအတွက် တန်းတူအခွင့်အရေး အကာအကွယ်ကို စဉ်းစားသည့်အခါ အကောင်အထည်မဖော်ခင်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်နေစဉ်အတွင်းတွင် ထောင့်ပေါင်းစုံမှ သေချာစဉ်းစားသင့်သည်။** ထို့အပြင် LGBTI အနေဖြင့် သင့်လျော်သည့်နေရာတွင် ထပ်လောင်းပံ့ပိုးနိုင်ရန်အတွက် အဆင်ပြေသင့်လျော်သော ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို သီးသီးခြားခြား သတ်မှတ်ထားသင့်သည်။ ယောက်ျားလေးအဖြစ်မွေးဖွားလာခဲ့ပြီးမှ လိင်ပြောင်းခံယူထားသူများသည် အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ချေအများဆုံးနှင့် အကာအကွယ်ပေးမှုအလိုအပ်ဆုံးအုပ်စုဖြစ်ကြောင်း သတိပြုထားသင့်သည်။

• **LGBT အရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်ထုတ်ပြန်ချက်များ ပေါ်ပေါက်လာသင့်သည်။** ထိုထုတ်ပြန်ချက်များတွင် သတင်းအချက်အလက်ရရှိနိုင်သည့်နေရာများမှ LGBT နှင့် သီးသန့်သက်ဆိုင်သည့် ဖြစ်ရပ်များနှင့် ဒေတာများအား ထည့်သွင်းကိုးကားသင့်သည်။ OCHA ၊ UNHCR ၊ USAID စသည့် အဖွဲ့များ အပါအဝင် အခြားသောအဖွဲ့အစည်းများသည် ပုံမှန်ထုတ်ပြန်ချက်များ ဖြစ်မြောက်လာအောင် ပံ့ပိုးကူညီသင့်ပြီး နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းမှလည်း နေ့စဉ်ပုံမှန် ထုတ်ပြန်နေသင့်သည်။ အဆိုပါပလက်ဖောင်းများပေါ်တွင် LGBTI နှင့် သက်ဆိုင်သည့် သီးသန့်ဒေတာစုဆောင်းခြင်းနှင့် အစီရင်ခံခြင်းများကို အရှိန်မြှင့်ရန် နှစ်ဆတိုးကြိုးပမ်းခြင်းသည် LGBTI များအား ပတ်မှတ်ထားသည့် အကြမ်းဖက်မှုများအား အလေးပေးစောင့်ကြည့်ရန် လွယ်ကူစေလာမည်ဖြစ်သည်။ အရေးကြီးသည်မှာ စစ်အာဏာရှင်များမှ စနစ်ကျကျ လုပ်ဆောင်သည့် လိင်တူနှစ်သက်သူများအား ဆန့်ကျင်သည့် လှုပ်ရှားမှုများကို သက်သေအထောက်အထား ရရှိရန်အတွက် ပြည်တွင်းပြည်ပ စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့များအား ခွင့်ပြုပေးသင့်သည်။

• ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်သည့် နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်တွင် LGBT များ တန်းတူပါဝင်ရေး အာမခံချက်သည် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များအားလုံး၏ ရည်ရွယ်ရင်းအားထုတ်မှုဖြစ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ဤကိစ္စသည် ဖယ်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဖယ်ဒရယ်ယူနစ်တစ်ခုချင်းစီ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် LGBTQI+ များ၏ပါဝင်မှုဖြင့် ဆောက်ရွက်ခြင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရမည်ဖြစ်သည်။ LGBTQI+ များအပါအဝင် လူများအားလုံး၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများကို သတ်မှတ်ရန် ဖယ်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအနေဖြင့် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများ ဆိုင်ရာ ဥပဒေမူကြမ်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။

နောက်ခံအကြောင်းအရာ

ကိုဗစ်ကပ်ရောဂါဆိုးကြီး ဖြစ်ပွားနေချိန် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စစ်အာဏာသိမ်းခြင်းကြောင့် နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံအား ဆိုးဆိုးဝါးဝါး မတည်မငြိမ်ဖြစ်စေခဲ့သည်။ တပ်မတော်သည် နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဖြင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး နောက်လအနည်းငယ်အကြာတွင် သပိတ်လှုပ်ရှားမှုများ (အာဏာဖီဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှု) သည် ပြည်သူ့ အတိုက်အခံအစိုးရ (အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ - NUG) ၊ MOWYCA နှင့် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးအုပ်စုများ (ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်) ပေါင်းစည်းဖြစ်တည်လာသည်။ ပြီးခဲ့သည့် ၂၁ လအတွင်းတွင် အာဏာသိမ်းမှုကို ကန့်ကွက်သူများနှင့် ဝေဖန်သူများအား စစ်တပ်မှ စနစ်တကျ ဦးတည်ပစ်မှတ်ထားလာခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး ရရှိထားသည့် ခန့်မှန်းစာရင်းတွင် လူပေါင်း ၂၃၃၆ ဦး သေဆုံးကာ ၁၂၅၇၂ ဦး ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံထားရပြီး ၈၄ ဦး ကြိုးမိန့်ပေးခံထားရသည်။ (AAPP ၊ နေ့စဉ်ထုတ်ပြန်ချက်အကျဉ်းချုပ်၊ အောက်တိုဘာ ၅ ရက်)

ကိုလိုနီခေတ်ကတည်းက တည်ရှိခဲ့သည့် တရားစီရင်ရေးစနစ်နှင့် သဘောထားအမြင်များသည် LGBTI များအား မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဆုံးစွန်သို့ တွန်းပို့နေသည်။ (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားသူကြီးများ ကော်မရှင်၊ ၂၀၁၉) ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၇ (၁၈၆၁ ခုနှစ်) သည် ဗြိတိသျှကိုလိုနီများထံမှ အမွေဆက်ခံထားသည့် ပုဒ်မဖြစ်ပြီး စစ်အစိုးရက ယခုထက်ထိ ဆက်လက်ကိုင်စွဲထားကာ LGBTI များအား ‘ဓမ္မတာနှင့် ဆန့်ကျင်သည့် လိင်ဆက်ဆံမှုပြုသည်’ ဟူသော အကြောင်းပြလျက် ရာဇဝတ်မြောက်အောင် ပြောပြီး ညှဉ်းပန်းနှိပ်ကွပ်ရန် (ဤပုဒ်မကို) အသုံးပြုနေသည်။ (Human Dignity Trust ၊ ၂၀၂၂) ပြစ်ဒဏ်များတွင် အမြင့်ဆုံးထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်အထိ ချမှတ်နိုင်ပြီး မကြာသေးမီက ထပ်မံတင်းကျပ် လိုက်သော အထောက်အထားများလည်း ရှိသည်။ (Human Dignity Trust ၊ ၂၀၂၂) ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၆၈ နှင့် ပုဒ်မ ၃၂၀ တို့နှင့်အတူ ပုဒ်မ ၃၇၇၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ် ပြည်တန်ဆာဥပဒေနှင့် နာမည်ကျော် “မှောင်ရိပ်ခိုမှု ဥပဒေများ” (၁၈၉၉ ခုနှစ် ရန်ကုန်ရဲအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၀ နှင့် ၃၅) များသည် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များကို LGBTI များအား ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် မလျော်မကန်ပြုခြင်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် လမ်းဖွင့်ပေးသလို ဖြစ်နေသည်။

ရည်ညွှန်းများ

Assistance Association for Political Prisoners, (5 October), [Daily Briefing](#).

Amnesty International (2022), [15 Days Felt like 15 Years: torture in detention since the Myanmar coup](#).

ASEAN Parliamentarians for Human Rights (19 Sept 2022), [Malaysia Foreign Minister and international parliamentarian demand stronger action on Myanmar](#).

Colours Rainbow (2017), [Facing 377](#).

Human Dignity Trust (2022) , [Myanmar Country Profile](#).

National Unity Government (June 2021), [Situation Report of the LGBTIQs after the Military Coup in Myanmar](#).

National Unity Government (May 2022), [Statement on the first anniversary of the Ministry of Human Rights](#).

New Mandala (2018), [Understanding LGBT realities in Myanmar: new study indicates public support for equality](#).

Reliefweb (1 February 2022), [Myanmar conflict Briefing](#).

TIME (5 March 2021), [‘We Are Like One Group.’ How Myanmar’s Pro-Democracy Protests Are Giving A Voice to LGBTQ+ people](#).